

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 664

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Mărti, 6 iulie 2021

SUMAR

Pagina

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 27 din 21 aprilie 2021 (Completul pentru
dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală) 2–16

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 27

din 21 aprilie 2021

Dosar nr. 293/1/2021

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Ștefan Pistol — judecător la Secția penală
 Alin Sorin Nicolescu — judecător la Secția penală
 Săndel Lucian Macavei — judecător la Secția penală
 Lavinia Valeria Lefterache — judecător la Secția penală
 Leontina Șerban — judecător la Secția penală
 Simona Daniela Encean — judecător la Secția penală
 Rodica Aida Popa — judecător la Secția penală
 Lucia Tatiana Rog — judecător la Secția penală

Pe rol se află soluționarea sesizării formulate de Curtea de Apel Cluj — Secția penală în Dosarul nr. 9.318/328/2018, prin care se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„*Dacă poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice?*”.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală este constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Conform art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare, la ședința de judecată participă domnul Costin Cristian Pușcă, magistrat-asistent în cadrul Secției penale.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, domnul judecător Săndel Lucian Macavei, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Marinela Mincă.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 293/1/2021 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

De asemenea menționează că la dosar au transmis puncte de vedere Direcția legislație, studii, documentare și informare juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, curțile de Apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Târgu Mureș și Timișoara și unele instanțe arondate acestora, precum și Facultatea de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova și Facultatea de Drept din cadrul Universității „Titu Maiorescu”.

În continuare, se învederează că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost înaintat părților la data de 29 martie 2021, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 293/1/2021.

Reprezentantul Ministerului Public a susținut că sesizarea este inadmisibilă în raport cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, întrucât tehnica de formulare a întrebării nu permite instanței supreme o dezlegare de principiu, în abstract, a dispozițiilor legale invocate de către instanța de trimitere, aceasta având în vedere exclusiv particularitățile cauzei în care a fost formulată, întrebarea concentrându-se pe calitatea de subiect activ a deținătorului unui permis de conducere în circumstanțele concrete ale speței, generând din partea instanței supreme o dezlegare a fondului pricinii, ceea ce contravine prezentului mecanism de unificare a practicii.

De asemenea a apreciat că demersul este justificat de opiniile diferite ale membrilor completului de judecată, aspect care s-ar fi rezolvat prin crearea unui complet de divergență, nu prin recurgerea la mecanismul de unificare a practicii al întrebării prealabile.

Pe fondul chestiunii de drept, doamna procuror a arătat că dezlegarea problemei de drept este clară, dispozițiile legale neavând nevoie de prezenta procedură, întrucât nu sunt susceptibile de interpretare.

Astfel, instanța de trimitere este nelămurită dacă, în ipoteza în care un titular al unui permis de conducere înțelege să încalce interdicția de a conduce un autovehicul pe drumurile publice după momentul rămânării definitive a unei hotărâri de condamnare pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal și până la momentul anulării permisului, are sau nu calitatea de subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) din Codul penal, întrebarea vizând, în concret, dacă sunt îndeplinite condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) din Codul penal.

În opinia reprezentantului parchetului răspunsul este unul afirmativ, întrucât, potrivit art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și în ipoteza în care se săvârșește infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal, permisul este reținut, eliberându-se o dovadă înlocuitoare fără drept de circulație.

De asemenea, potrivit art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, perioada deținerii acestei dovezi înlocuitoare este considerată perioadă de suspendare a dreptului de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, perioadă ce începe să curgă din momentul reținerii permisului de conducere și eliberării acestei dovezi până la un moment ulterior, care este diferit, în funcție de natura hotărârii care se pronunță în cauza respectivă.

Astfel, în ipoteza în care se pronunță o hotărâre de achitare, evident că la rămânerea definitivă a acesteia permisul este restituit, iar, în ipoteza în care hotărârea pronunțată în cauză pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 din Codul penal este una de condamnare, intervine anularea permisului

de conducere, aceasta fiind o măsură tehnico-administrativă care se dispune de poliția rutieră.

În consecință, indiferent de intervalul de timp scurs de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la momentul la care intervine anularea permisului de către șeful poliției, este evident că titularul permisului nu își redobândește dreptul de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, iar, în măsura în care nesocotește această interdicție, sunt îndeplinite condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Doamna procuror a arătat că, pe fondul cauzei, aceasta ar fi soluția care s-ar impune, rezultând cu evidență din textele legale evocate, însă acest aspect ar atrage inadmisibilitatea sesizării, întrucât textele sunt clare și nu au nevoie de o interpretare suplimentară de către instanța supremă.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul membrilor completului în situația în care au întrebări de formulat.

La întrebarea adresată de către doamna judecător Lucia Tatiana Rog — „în ipoteza descrisă, în care variantă de la art. 335 alin. (2) din Codul penal ne-am încadra?”, doamna procuror Marinela Mincă a arătat că suspendarea permisului de conducere durează până la momentul anulării permisului de conducere, între momentul rămânerei definitive a hotărârii de condamnare și până la anulare, permisul de conducere se consideră suspendat.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu mai sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 5 ianuarie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 9.318/328/2018, **Curtea de Apel Cluj — Secția penală** a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea dezlegării următoarei chestiuni de drept:

„*Dacă poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice?*”

II. Expunerea succintă a cauzei

Curtea de Apel Cluj — Secția penală a fost sesizată cu apelul declarat de către inculpatul X. Împotriva Sentinței penale nr. 430 din data de 9.10.2019 a Judecătoria T.

Prin rechizitoriul întocmit în cauză, inculpatul X. a fost trimis în judecată pentru comiterea infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere (având dreptul de a conduce suspendat) prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal și a art. 43 alin. (1) din Codul penal.

Prin actul de sesizare a instanței s-a susținut că inculpatul, în data de 29.09.2016, a condus pe drumul public un autovehicul, având dreptul de a conduce autovehicule suspendat.

Prin Sentința penală nr. 430, pronunțată de Judecătoria T., s-au dispus următoarele:

În baza art. 335 alin. (2) din Codul penal cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal și a art. 43 alin. (1) din Codul penal, a fost condamnat inculpatul X. la o pedeapsă de 1 an de închisoare.

În baza art. 96 alin. (4) din Codul penal s-a revocat suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei de 1 an și 7 luni de închisoare, la care a fost condamnat inculpatul, prin Sentința penală a Judecătoria T., definitivă în data de 27.10.2015.

În baza art. 43 alin. (1) din Codul penal s-a cumulat pedeapsa de 1 an de închisoare cu pedeapsa de 1 an și 7 luni de închisoare, aplicându-se pedeapsa rezultantă de 2 ani și 7 luni de închisoare.

În baza art. 274 alin. (1) din Codul de procedură penală a fost obligat inculpatul la plata sumei de 2.100 lei cheltuieli judiciare către stat (din care 100 de lei de la urmărire penală).

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut următoarele:

Analizând materialul probator al cauzei, ținând seama de procesul-verbal de constatare a infracțiunii și de declarațiile martorului C., s-a reținut că, în data de 9.09.2016, ora 19,43, inculpatul a condus un autoturism. Lucrătorii de poliție au semnalizat să oprească, inculpatul a oprit autoturismul, apoi a plecat în viteză. A fost urmărit de către lucrătorii de poliție, dar nu a fost ajuns.

Identitatea inculpatului a fost stabilită prin martorul H., audiat în fața instanței, care și-a menținut declarația.

Potrivit adresei Inspectoratului de Poliție Județean Cluj, inculpatul nu avea dreptul de a conduce autovehicule pe drumul public, aspect cunoscut de acesta, conform înștiințării semnate de el.

Inculpatul nu s-a prezentat în fața instanței de judecată.

În cursul urmăririi penale, audiat ca inculpat, a arătat că nu a comis fapta, că autoturismul era folosit de alte persoane, a căror adresă nu a fost indicată.

Pe de o parte, s-a constatat că declarația inculpatului nu se coroborează cu alte probe, iar, pe de altă parte, că procesul-verbal de constatare se coroborează cu declarația martorului M.B., care a fost reaudiat de către instanța de judecată și și-a menținut declarația privind faptul că inculpatul a condus autoturismul pe drumul public.

Din acest motiv, s-a constatat că prezumția de nevinovăție a inculpatului a fost înlăturată prin probele arătate, acesta nefăcând dovada celor susținute în apărare.

În drept, fapta inculpatului care, în data de 29.09.2016, a condus pe drumul public un autovehicul având permisul suspendat constituie infracțiunea de conducere cu permis suspendat prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Inculpatul a comis infracțiunea cu intenție, cunoscând că are dreptul de a conduce autovehicule pe drumul public suspendat.

S-a mai reținut că, în cauză, sunt incidente prevederile art. 41 alin. (1) din Codul penal și ale art. 43 alin. (1) din Codul penal, întrucât, la momentul comiterii acesteia (29.09.2016), inculpatul se afla în termenul de supraveghere al pedepsei de 7 luni de închisoare, la care a fost condamnat prin Sentința penală a Judecătoria T., definitivă în data de 27.10.2015, pentru o infracțiune comisă cu intenție, prezenta infracțiune fiind comisă în termenul de supraveghere de 2 ani și 6 luni care s-ar fi împlinit în data de 27.04.2018.

La individualizarea judiciară a pedepsei, instanța a avut în vedere prevederile art. 74 din Codul penal, ținând seama de următoarele aspecte: inculpatul nu a fost sincer în cursul urmăririi penale, nu s-a prezentat la judecată, a condus la o oră cu trafic rutier în localitate și s-a sustras controlului efectuat de lucrătorii de poliție. Inculpatul are antecedente penale similare privind circulația pe drumul public (Sentința penală a Judecătoria T.), dovadă că acesta nu a îndeales condițiile în care se poate conduce un autovehicul pe drumul public.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel inculpatul X.

Problema de drept supusă dezlegării și punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept

În sarcina inculpatului s-a reținut că, la data de 29.09.2016, a condus un autovehicul, având dreptul de a conduce autovehicule suspendat, ca urmare a faptului că prin sentința penală a Judecătoria T., definitivă la data de 27.10.2015, fusese condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 336 din Codul penal. Pe parcursul procesului penal, inculpatul a avut reținut permisul de conducere, însă, după rămânerea definitivă a sentinței penale a Judecătoria T., nu s-a dispus anularea permisului de conducere, deși legea impunea acest lucru, astfel

cum arată în mod explicit autoritatea competentă — Poliția Municipiului Câmpia Turzii. În acest context, problema de drept care se pune este aceea dacă *poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de 335 alin. (2) din Codul penal persoana care conduce un autovehicul pe drumurile publice, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției.*

Punctele de vedere ale părților și ale Ministerului Public

Reprezentantul Ministerului Public a apreciat că textele relevante sunt clare și nu impun sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea dezlegării unei chestiuni de drept. Prin urmare, a apreciat că ea ar fi inadmisibilă, sesizarea completului pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare efectuându-se doar în cazul unor texte de lege care pot fi interpretate în mod diferit cu scopul de a unifica practica.

În ceea ce privește textele relevante în speță a apreciat că acestea ar fi art. 97 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice care arată că permisul se reține de către polițistul rutier odată cu comiterea unei fapte. Perioada în care permisul este reținut și titularul nu are drept de conducere se consideră suspendare, iar permisul se anulează după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

Între cele două momente, respectiv rămânerea definitivă a hotărârii și anularea permisului, permisul este în continuare reținut și niciun text de lege nu prevede restituirea lui temporară pentru ca titularul lui să poată conduce. Permisul rămâne în continuare reținut, nefiind nicio dispoziție legală care să facă excepție de la această regulă, titularul lui neavând dreptul de a conduce.

Faptul că nu este reglementat un termen sau o procedură foarte riguroasă în care să se dispună anularea permisului de conducere nu schimbă această regulă și aceste dispoziții.

În ceea ce privește anularea permisului, regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice arată că ea se efectuează de către șeful Serviciului rutier, despre anulare fiind încunoștințat titularul permisului.

Titularul permisului, pentru a nu fi expus, în ipoteza în care observă că întârzie această încunoștințare, are posibilitatea de a efectua demersuri, inclusiv să prezinte personal acea hotărâre în vederea anulării permisului pentru a începe acel an de suspendare care intervine *ope legis*.

Ca atare, nu există niciun text de lege în baza căruia permisul să poată fi deținut după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare până la anularea lui sau ca în acest interval posesorul unui permis reținut sau persoana judecată sau condamnată să aibă dreptul să conducă. Practic, se discută despre un condamnat al cărui permis încă nu este anulat administrativ. Nu este nicio dispoziție legală în acest sens, cu atât mai mult cu cât, până când persoana este judecată, ea este privată de acest drept, și nu vede niciun argument, nici măcar logic, pentru care, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare, o persoană condamnată pentru o infracțiune la siguranța circulației rutiere să aibă dreptul de a conduce.

În esență, a susținut că măsura reținerii permisului echivalează cu pierderea dreptului de a conduce, făcând referire la art. 97 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, conform căruia perioada în care titularul permisului nu are dreptul de a conduce echivalează cu suspendarea. Or, această suspendare durează pe toată durata procesului până la anularea permisului.

Apărătorul ales al apelantului inculpat a considerat că perioada pusă în discuție nu este reglementată clar în lege și, pentru soluționarea corectă a cauzei, a apreciat că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu întrebarea formulată pentru clarificarea acestui aspect și pentru a se cunoaște cu exactitate poziția instanței supreme din punct de vedere juridic.

Punctul de vedere al instanței

Curtea de Apel Cluj — Secția penală a făcut trimitere la prevederile legale relevante în cauză, ulterior, membrii completului arătând că au opinii diferite în legătură cu problema de drept.

Potrivit unei opinii, inculpatul nu are restricționat dreptul de circulație după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere, întrucât nu există nicio prevedere legală care să impună o asemenea sancțiune.

Fiind vorba de o restrângere a unui drept, este imperios necesar ca aceasta să fie prevăzută de lege într-o modalitate clară și neechivocă, condiție neîndeplinită în speță.

Odată ce o persoană dobândește permis de conducere, regula este că are dreptul de a conduce autovehiculele corespunzătoare categoriei permisului de conducere. Pentru motivele limitativ prevăzute de lege, dreptul de a conduce autovehicule poate fi restricționat. Legislația internă cunoaște patru astfel de situații, în care dreptul de a conduce autovehicule este restricționat: suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule, retragerea permisului de conducere, reținerea permisului de conducere și anularea permisului de conducere.

Primele două dintre cele enumerate nu sunt relevante în cauză. Suspendarea dreptului de a conduce autovehicule reprezintă o sancțiune complementară aplicabilă exclusiv în materie contravențională, fiind reglementată de prevederile art. 209 și următoarele din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006. Retragerea permisului de conducere reprezintă măsura tehnico-administrativă dispusă de poliția rutieră în baza unui certificat medico-legal prin care titularul a fost declarat inapt medical, constând în reținerea documentului și interzicerea dreptului de a conduce autovehicule sau tramvaie (art. 2 pct. 6 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006).

Cu privire la reținerea și anularea permisului de conducere:

Potrivit prevederilor art. 2 pct. 5 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, **reținerea permisului de conducere**, a certificatului de înmatriculare sau de înregistrare ori a dovezii înlocuitoare a acestora reprezintă *măsura tehnico-administrativă* dispusă de poliția rutieră constând în ridicarea documentului din posesia unei persoane și păstrarea lui la sediul poliției rutiere până la soluționarea cauzei care a determinat aplicarea acestei măsuri. Reținerea permisului de conducere se aplică în materie contravențională [art. 111 alin. (1) lit. a) și c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice], în materie penală [art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice], iar în anumite situații, chiar și fără a fi comisă o faptă ilicită.

Relevantă pentru cauza de față este situația reținerii permisului de conducere, în condițiile art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, și anume, ca urmare a constatării comiterii unei fapte prevăzute de legea penală dintre cele limitativ prevăzute de dispoziția legală citată.

În contextul analizei problemei de drept ridicate este esențial a se stabili momentul la care această măsură încetează. Neîndoielnic, măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere, când este aplicată ca urmare a constatării comiterii unei infracțiuni, **încetează la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare**, astfel cum prevede în mod expres art. 193 alin. (4) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006. De asemenea, chiar și textul care

definește legal noțiunea de reținere a permisului de conducere prevede că măsura rămâne în ființă până la soluționarea cauzei care a determinat aplicarea măsurii.

Anularea permisului de conducere este o măsură tehnico-administrativă, care se dispune în condițiile art. 114 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și ale art. 203 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006. Una dintre situațiile în care se dispune anularea permisului de conducere este aceea în care titularul permisului de conducere a fost condamnat, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru infracțiunile prevăzute la art. 334 alin. (2) și (4), art. 335 alin. (2), art. 336, art. 337, art. 338 alin. (1) și art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal.

Anularea nu intervine însă de drept, ca urmare a pronunțării hotărârii de condamnare, ci în urma dispoziției exprese a șefului serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost constatată fapta, astfel cum impun prevederile art. 203 alin. (1) lit. a) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006. Actul normativ nu prevede însă termenul în care șeful poliției rutiere are obligația de a dispune anularea permisului de conducere. În lipsa unei stipulații exprese, obligația ar trebui executată de îndată, folosind prin analogie legea civilă (art. 1.495 din Codul civil), care reprezintă dreptul comun în toate domeniile [art. 2 alin. (2) din Codul civil]. Îndeplinirea cu celeritate a acestei obligații s-ar impune oricum, ca model de bună practică, și pentru a nu crea o sincopă între perioada reținerii permisului de conducere și perioada anulării permisului de conducere.

Problema care se pune este dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere (bineînțeles, dacă se dispune această măsură), conducătorul auto are dreptul de a conduce autovehicule. **Având în vedere că această perioadă nu este supusă vreunei restricții de circulație, a concludențat că dreptul de a circula subzistă.** Mai rămâne întrebarea dacă, atât timp cât autoritatea competentă se află în posesia permisului de conducere, iar conducătorul auto nu îl deține fizic, acesta din urmă are dreptul de a conduce autovehicule. Analizând în ansamblu prevederile celor două acte normative care reglementează circulația pe drumurile publice, a dedus că, în principiu, voința legiuitorului a fost aceea de a impune conducătorului auto obligația de a avea asupra sa permisul de conducere sau, dacă este cazul, dovada înlocuitoare a acestuia. Cu toate acestea, dreptul de a conduce autovehicule nu este indisolubil legat de această obligație. Permisul de conducere reprezintă o autorizație administrativă, iar actul care se eliberează conducătorului auto este, ca natură juridică, înscrisul constatator care probează deținerea respectivei autorizații. Această distincție se reflectă și în tratamentul sancționator aplicabil în cazul nedeținerii vreuneia dintre acestea. Pe când lipsa autorizației de a circula pe drumurile publice se sancționează penal, nedeținerea permisului de conducere valabil emis pe durata conducerii autovehiculului nu se sancționează, ca regulă, nici măcar contravențional (sunt sancționate contravențional doar neîndeplinirea obligației de a solicita autorității competente, în termenul prevăzut de lege, eliberarea unui nou permis de conducere sau certificat de înmatriculare ori de înregistrare, în cazul în care acestea au fost declarate furate, pierdute, deteriorate sau nu mai corespund din punctul de vedere al formei și al conținutului celor în vigoare și conducerea unui autovehicul și tractor agricol sau forestier cu permis de conducere a cărui valabilitate a expirat).

Prin urmare, împrejurarea că permisul de conducere se află încă în posesia autorității care a dispus reținerea permisului de conducere, fără un temei legal, nu este de natură a limita în vreun fel dreptul de circulație al conducătorului auto, drept de circulație care nu este intim legat de posesia înscrisului constatator al autorizației de circulație.

În cele din urmă, a apreciat că o soluție contrară nu s-ar conforma cerințelor de previzibilitate necesare unui text de lege. Astfel, în cauze precum *Sunday Times contra Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord*, 1979, *Rekvényi contra Ungariei*, 1999, *Rotaru împotriva României*, 2000, *Damman împotriva Elveției*, 2005, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că „nu poate fi considerată «lege» decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să își regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat”; „o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane care la nevoie poate apela la consultanța de specialitate — să își corecteze conduita”; „în special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”. De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu, cauzele *Facini Dori v Recreb*, 1994, *Foto-Frost v Hauptzollamt Lübeck-Ost*, 1987), principiul încrederei legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă.

A apreciat că opinia contrară (aceea în care conducătorul auto are dreptul de circulație restricționat chiar în lipsa unui temei legal clar și neechivoc reglementat de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere) nu este conformă acestor exigențe, întrucât cel interesat nu poate deduce din ansamblul normelor care reglementează cele două măsuri tehnico-administrative că ar avea vreo restricție în ceea ce privește dreptul de circulație pe drumurile publice.

Într-o altă opinie, analizând aceleași texte normative, se susține că permisul de conducere este un act administrativ care face dovada dreptului de a conduce autovehicule. Permisul de conducere se reține și se eliberează o dovadă fără drept de circulație în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal, conform art. 111 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, iar dreptul de a conduce autovehicule se suspendă până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, când permisul se restituie, dacă prin hotărâre s-a dispus achitarea, fiind incidente dispozițiile art. 113 alin. (1) lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, și nu ale art. 113 alin. (1) lit. a) din același act normativ, fie nu se restituie, întrucât dreptul de a conduce se pierde ca urmare a pronunțării hotărârii definitive de condamnare. Acestea sunt argumentele legale pentru care, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, se emite un act administrativ prin care este anulat actul administrativ care face dovada existenței dreptului, respectiv se dispune anularea permisului de conducere, exclusiv în baza hotărârii de condamnare. Prin urmare, între momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere sunt incidente dispozițiile art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, respectiv că *perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai se consideră perioadă de suspendare a exercitării dreptului de a conduce*. Textul prezintă o previzibilitate suficientă pentru ca subiecții de drept să știe care este conduita nepermisă de lege.

III. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție **curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Târgu Mureș și Timișoara**, care, după caz, au făcut referire și la punctele de vedere ale unora dintre instanțele arondate.

S-au conturat următoarele opinii cu privire la problema de drept sesizată:

1. **Într-o opinie majoritară**, exprimată de Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov

(Judecătoria Rupea), Curtea de Apel București (Tribunalul București — existând la nivelul acestei instanțe și opinii contrare, Tribunalul Călărași, Tribunalul Ilfov, Judecătoria Călărași, Judecătoria Lehliu-Gară, Judecătoria Buftea, Judecătoria Cornetu, Judecătoria Giurgiu, Judecătoria Bolintin-Vale, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Roșiori de Vede, Judecătoria Videle), Judecătoria Maramureș și Judecătoria Năsăud din circumscripția Curții de Apel Cluj (Curtea de Apel Cluj nu și-a exprimat punctul de vedere, limitându-se la a transmite o decizie a instanței referitor la problematica în discuție), Judecătoria Măcin din circumscripția Curții de Apel Constanța, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Galați (Judecătoria Tecuci), Curtea de Apel Iași (Tribunalul Vaslui și Judecătoria Iași), Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Timișoara (Tribunalul Arad, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul Timiș, Judecătoria Caransebeș, Judecătoria Făget, Judecătoria Lugoj, Judecătoria Reșița), s-a susținut că poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere, dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice.

În susținerea acestei orientări, instanțele au făcut trimitere la prevederile legale incidente și, în esență, au achiesat la argumentele reținute de Curtea de Apel Cluj, astfel cum se regăsesc în încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, opinia privind reținerea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

2. **În opinia minoritară**, exprimată de Curtea de Apel Ploiești (Judecătoria Buzău și Judecătoria Pătărlagele), Tribunalul București, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Brăila, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Piatra-Neamț, Judecătoria Constanța, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Liești și Judecătoria Timișoara, s-a apreciat că nu poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice.

În susținerea acestei opinii s-a arătat, în esență, că inculpatul nu are restricționat dreptul de circulație după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare [potrivit art. 193 alin. (4) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, reținerea permisului de conducere, când este aplicată ca urmare a constatării unei infracțiuni, încetează la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare] și până la anularea permisului de conducere conform procedurii instituite de art. 114 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, respectiv art. 203 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006.

De asemenea, s-a mai reținut că măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere încetează la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare; anularea permisului de conducere este o măsură tehnico-administrativă care are temeie legal art. 114 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și art. 203 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, iar una dintre situațiile în care se dispune această măsură este atunci când titularul permisului de conducere a fost condamnat definitiv pentru infracțiunile prevăzute de art. 334 alin. (2) și (4) din Codul penal, art. 335 alin. (2) din Codul penal, art. 336, art. 337, art. 338 alin. (1) și art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal.

Potrivit art. 203 alin. (1) lit. a) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind

circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, anularea permisului de conducere se dispune în baza dispoziției exprese a șefului poliției rutiere pe raza căreia a fost constatată fapta, fără ca textul să prevadă un termen în care acesta are obligația de a dispune anularea permisului de conducere și, având în vedere și dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul civil, obligația de a cere permisul de conducere trebuie executată de îndată, astfel încât, în perioada cuprinsă între rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere în condițiile arătate mai sus, dreptul de a conduce nu este suspendat, conducătorul auto având dreptul de a conduce autovehiculul.

IV. **Jurisprudența națională în materie**

Au fost atașate punctelor de vedere formulate de către instanțe hotărâri judecătorești pronunțate în această materie de la *Curtea de Apel Brașov* (Decizia penală nr. 631/Ap din 5.11.2020), *Curtea de Apel Timișoara* (Decizia penală nr. 812 din 11.09.2020 prin care s-a menținut Sentința penală nr. 113 din 17.07.2020 a Judecătoriei Chișineu-Criș și Decizia penală nr. 1.070/A din 5.11.2020 prin care s-a menținut Sentința penală nr. 1.976 din 23.07.2020 a Judecătoriei Timișoara) și *Judecătoria Slobozia* (Sentința penală nr. 262 din 24.06.2020).

Prin considerentele acestor hotărâri a fost susținută opinia majoritară cu privire la problema de drept supusă dezlegării, întrucât inculpații au fost condamnați pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Referitor la punctul de vedere minoritar, Curtea de Apel Cluj a transmis Decizia penală nr. 295 din 5 martie 2020 prin care, fiind admis apelul formulat în cauză și desființată în totalitate sentința apelată, a fost achitat inculpatul D.N.F. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

V. **Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție**

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept supusă analizei.

VI. **Opinia specialiștilor consultați**

În condițiile art. 476 alin. (10) cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-au solicitat puncte de vedere specialiștilor cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

Facultatea de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a opinat în sensul că nu poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice.

În susținerea concluziilor s-a arătat că, în ceea ce privește existența dreptului de a conduce ulterior comiterii unei fapte prevăzute de legea penală (dintre cele limitativ prevăzute de lege), sunt relevante următoarele dispoziții legale:

— conform art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, *permisul de conducere sau dovada înlocuitoare a acestuia se reține când titularul acestuia a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute la art. 334, art. 335 alin. (2), art. 336, art. 337, art. 338 alin. (1) și la art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal;*

— conform art. 111 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în situațiile prevăzute în „art. 336 din Codul penal, dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează **fără drept de circulație**”.

Așadar, în ipoteza comiterii unei fapte prevăzute la art. 336 din Codul penal, de la momentul reținerii permisului de conducere va opera și înlăturarea dreptului de circulație. Cele două consecințe juridice sunt însă interdependente, căci „retragerea” dreptului de circulație este o consecință directă a reținerii permisului de conducere în condițiile mai sus descrise.

În ceea ce privește momentul în care măsura reținerii încetează (și implicit „retragerea” dreptului de circulație), dispozițiile legale în materie nu sunt nici pe departe neechivoce.

Astfel, singurul „indiciu” referitor la durata perioadei reținerii, respectiv momentul în care reținerea încetează, ne este dat de art. 193 alin. (4) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006 conform căruia *în situația în care conducătorul de autovehicul sau tramvai nu are asupra sa permisul de conducere, polițistul rutier îi aduce acestuia la cunoștință, prin înștiințare scrisă pe care i-o înmânează imediat, că nu mai are dreptul să conducă autovehicule sau tramvaie până la finalizarea dosarului penal, precum și obligația de a preda permisul de conducere serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost săvârșită fapta.*

Terminologia aleasă de legiuitor, respectiv *până la finalizarea procesului penal*, sugerează că măsura tehnico-administrativă a reținerii fără drept de circulație operează doar până la momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare. Sensul oferit aici sintagmei este confirmat și de prevederile art. 114 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 care se referă la momentul de la care se poate dispune anularea permisului de conducere:

Anularea permisului de conducere se dispune în următoarele cazuri:

— *titularul permisului de conducere a fost condamnat, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru infracțiunile prevăzute la art. 334 alin. (2) și (4), art. 335 alin. (2), art. 336, art. 337, art. 338 alin. (1) și art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal.*

Așadar, și din dispoziția legală de mai sus reiese că reținerea încetează la momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, iar anularea poate fi dispusă doar după acest moment.

Pe de altă parte, din sintagma *se dispune* reiese că efectul juridic al anulării nu se produce *ope legis* (ca urmare a existenței unei hotărâri de condamnare), ci el trebuie dispus de către organul competent printr-un act administrativ care apoi trebuie comunicat persoanei vizate pentru a-i deveni opozabil.

Totodată, spre deosebire de reținerea permisului de conducere, care nu produce întotdeauna efecte asupra dreptului de circulație (dovada înlocuitoare a permisului de conducere reținut poate fi eliberată și cu drept de circulație), anularea permisului de conducere dispusă prin act administrativ va avea ca efect intrinsec și „anularea” dreptului atașat permisului de a conduce, căci anularea permisului de conducere reprezintă o „ștergere” a actului administrativ care genera dreptul de a conduce.

În consecință, din dispozițiile legale de mai sus reiese următoarea cronologie:

— de la momentul comiterii faptei până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare operează măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere fără drept de circulație;

— după momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare organul competent are obligația de a dispune anularea permisului de conducere.

Din expunerea acestei cronologii reiese că avem de-a face cu un vid legislativ pentru perioada care are ca punct de început încetarea reținerii (momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare) și momentul dispunerii și comunicării anulării. În acest „gol”, dreptul persoanei de a conduce nu este afectat pentru că nu există vreun temei legal care să fundamenteze o astfel de restrângere.

Chiar dacă soluția mai sus propusă, ce are drept primă cauză acest vid legislativ, nu este una foarte rațională, ea nu poate fi „contrazisă” printr-o prelungire nelegală a efectelor reținerii permisului de conducere până la momentul anulării permisului de conducere. Fiind vorba despre restrângerea unui drept („anularea” lui pentru o perioadă de timp) este cert că această restrângere ar trebui să aibă un temei legal cert și previzibil.

Facultatea de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu a arătat că inculpatului i-a fost suspendat dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice din momentul în care permisul i-a fost reținut ca urmare a săvârșirii

infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal. Această suspendare a dreptului de a conduce operează „sine die”, în baza dispozițiilor din art. 97 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu acelea din alin. (3) al aceluiași articol. În mod evident, reținerea permisului de conducere urmată de eliberarea unei dovezii înlocuitoare fără drept de circulație va conduce la suspendarea dreptului de a conduce.

Potrivit art. 113 alin. (1) lit. a) și e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, permisul de conducere se restituie titularului „la expirarea perioadei de suspendare” (dacă această perioadă este stabilită de organele competente), respectiv „în baza hotărârii judecătorești rămase definitive prin care s-a dispus achitarea inculpatului ori procesul-verbal de constatare a contravenției a fost anulat”. În absența ipotezelor de restituire a permisului de conducere, acesta va rămâne în continuare „reținut”, iar pe cale de consecință și dreptul de a conduce autovehicule va fi suspendat în continuare. Toate celelalte situații enumerate în art. 113 nu au aplicare în speță. Ulterior, în conformitate cu dispozițiile art. 114 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, se va proceda la anularea permisului în temeiul hotărârii definitive de condamnare.

În intervalul de timp scurs de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea administrativă a permisului de conducere nu se poate susține că persoana în cauză își recapătă dreptul de a conduce autovehicule, chiar dacă dispozițiile art. 193 alin. (4) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006 prevăd că persoanei i se pune în vedere „că nu mai are dreptul să conducă autovehicule sau tramvaie până la finalizarea dosarului penal, precum și obligația de a preda permisul de conducere serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost săvârșită fapta”. Aceste dispoziții legale nu sunt însă aplicabile în speță, deoarece ele se referă la persoanele care nu au asupra lor permisul de conducere (de exemplu, l-au uitat acasă) și care vor trebui să îl predea ulterior organelor de poliție.

Or, în speța supusă atenției, persoana în cauză avea deja suspendat dreptul de a conduce, fiindu-i reținut anterior permisul de către organele de poliție și deci premisa aplicării dispozițiilor art. 193 alin. (4) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006 nu este incidentă. În mod cert, finalizarea dosarului penal, indiferent de soluție, nu va antrena automat reluarea dreptului de a conduce autovehicule, deoarece, conform art. 191 alin. (2) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, permisul de conducere se păstrează la serviciul poliției rutiere din județul care are în evidență titularul, până la restituire (dacă persoana a fost achitată ori s-a anulat procesul-verbal de constatare a contravenției) sau, după caz, până la anularea documentului.

În concluzie, cu privire la problema de drept expusă, s-a opinat în sensul că persoana care conduce un autovehicul pe drumurile publice după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara a arătat că, în ceea ce privește admisibilitatea sesizării, Curtea de Apel Cluj — Secția penală, în baza art. 475 din Codul de procedură penală, a decis să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept expusă, iar, în conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți

de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

Ca atare, admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea cumulativă a următoarelor exigențe:

— instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării.

Verificând sesizarea, în raport cu criteriile de admisibilitate stabilite de art. 475 din Codul de procedură penală, rezultă că sunt îndeplinite cele trei condiții: prima condiție este îndeplinită, cauza aflându-se în cursul judecății în fața unui complet de judecată al Curții de Apel Cluj — Secția penală, investit cu soluționarea conflictului de drept penal în ultimă instanță (apel împotriva unei sentințe penale pronunțate de către judecătoria); este îndeplinită și cea de-a doua condiție enunțată, întrucât chestiunea de drept cu a cărei analiză a fost sesizată instanța supremă nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea instrument de unificare a practicii judiciare aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție; este îndeplinită și cea de-a treia condiție, respectiv existența relației de dependență între dezlegarea pretensei chestiuni de drept și soluționarea pe fond a cauzei. Astfel, soluționarea pe fond a cauzei, respectiv apelul cu care este investită Curtea de Apel Cluj, are legătură directă cu încadrarea juridică ce urmează a fi dată faptei deduse judecății prin raportare la elementele de tipicitate obiectivă ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

În ceea ce privește fondul cauzei s-a arătat că, raportat la starea de fapt care a generat sesizarea, trimiterea în judecată a avut la bază o sentință penală anterioară, rămasă definitivă, prin care inculpatul fusese condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 336 din Codul penal. Ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, acesta a fost depistat în trafic conducând un autovehicul pe drumurile publice, cu toate că la acel moment permisul de conducere nu fusese încă anulat de către organele de poliție. După rămânerea definitivă a sentinței penale menționate nu s-a dispus anularea permisului de conducere, deși legea impune acest aspect în sarcina șefului poliției competente.

Astfel, la data depistării în trafic a inculpatului acesta fusese anterior condamnat definitiv pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 336 din Codul penal, însă nu îi fusese anulat permisul de conducere de către șeful poliției, așa cum prevede legea.

Instanța de trimitere a arătat, în mod corect, temeiurile de drept care stau la baza analizei chestiunii de drept invocate, relevante fiind dispozițiile art. 111 și art. 114 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

A opinat în sensul de a se ralia primei opinii exprimate de către instanța de trimitere potrivit căreia inculpatul nu are restricționat dreptul de circulație după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere, întrucât nu există nicio prevedere legală care să impună o asemenea sancțiune.

După cum a reținut și instanța de trimitere, în prezenta cauză trebuie supuse analizei situațiile reținerii permisului de conducere, precum și a anulării acestuia.

Astfel, în materie penală, relevantă pentru analiza situației care a generat chestiunea de drept controversată devine ipoteza reținerii permisului de conducere potrivit art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 ca urmare a constatării comiterii unei fapte prevăzute de legea penală dintre cele limitativ prevăzute de lege.

Când încetează această măsură tehnico-administrativă? Dispozițiile legale existente la acest moment lămuresc această întrebare, art. 193 alin. (4) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006 stabilind faptul că măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere, când este aplicată ca urmare a constatării comiterii unei infracțiuni, *încetează la finalizarea dosarului penal* (instanța de trimitere se referă la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare).

Totodată, legiuitorul definește noțiunea de reținere a permisului de conducere, stabilind că aceasta rămâne în ființă *până la soluționarea cauzei care a determinat aplicarea măsurii*.

Prin urmare, indiferent de soluția pronunțată pe fond în materie penală, la data rămânerii definitive a acesteia măsura reținerii permisului încetează.

De aceea, ulterior acestui moment, pentru ca persoana cu privire la care s-a pronunțat hotărârea de condamnare să nu își poată exercita dreptul de a conduce, este necesară activarea unei alte instituții de drept, după cum arătam, măsura reținerii permisului de conducere nemaifiind în ființă.

Așadar, legiuitorul stabilește că după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, *anularea permisului de conducere se dispune de către poliția rutieră pe a cărei rază de competență s-a produs una dintre faptele prevăzute la art. 114 [art. 97 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002]*.

Prin urmare, ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare, pentru a ne afla în situația anulării permisului de conducere este nevoie de îndeplinirea unei condiții suplimentare, anume aceea de a exista dispoziția expresă de anulare emisă de poliția rutieră.

Astfel, simpla existență a hotărârii de condamnare nu este suficientă pentru a stabili că permisul de conducere este anulat, atâta vreme cât nu există și o *dispoziție în acest sens care să emane din partea poliției rutiere*.

Se naște astfel un aparent vid temporal între momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare (dată la care încetează măsura reținerii permisului de conducere) și momentul dispoziției de anulare a permisului de conducere de către poliția rutieră.

Legiuitorul nu prevede în acest sens termenul în care poliția rutieră trebuie să dispună cu privire la anularea permisului. Cu toate acestea, oricât de scurt sau de lung ar fi acest termen, persoana condamnată nu are înlăuntrul lui permisul de conducere nici anulat, nici reținut, deci se poate bucura de toate drepturile care derivă din existența în ființă a acestui act, inclusiv dreptul de a conduce.

Prin urmare, chiar dacă aparent paradoxal, condamnarea definitivă îl repune în drepturi pe inculpat (persoană condamnată la momentul rămânerii definitive a hotărârii), acesta bucurându-se de dreptul de a conduce (care nu i-a fost interzis prin hotărâre) până la momentul anulării permisului de conducere de către poliția rutieră.

Neexistând nicio prevedere legală și nicio dispoziție a vreunui organ (judiciar sau administrativ) care să interzică dreptul de a conduce între momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și momentul anulării permisului de conducere, persoana condamnată are dreptul de a conduce în ființă, putându-se bucura de exercitarea acestuia în toată această perioadă.

În concluzie, s-a apreciat că persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice nu poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova a arătat că, în cazul în care prin hotărâre judecătorească s-a dispus o soluție de condamnare pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal, împotriva celui vinovat se dispune reținerea permisului de conducere. Este de la sine înțeles că și

după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare se menține măsura reținerii permisului de conducere.

După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, permisul rămâne în continuare reținut, în baza aceleiași măsuri tehnico-administrative, întrucât în acest caz nu există temeii pentru restituire, dispozițiile art. 113 alin. (3) lit. a) și e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 nefiind aplicabile, ci se pregătește aplicarea celeilalte măsuri tehnico-administrative, respectiv anularea permisului de conducere de către autoritatea extrajudiciară competentă.

A considerat că inculpatul rămâne în deplină cunoștință de cauză cu privire la faptul că nu are dreptul de a conduce din momentul în care, în urma reținerii permisului la momentul constatării faptei, i se eliberează o dovadă fără drept de circulație. Din moment ce nu poate conduce pe parcursul procesului când este prezumat nevinovat, când planează incertitudinea asupra existenței infracțiunii, după hotărârea de condamnare cu atât mai mult nu ar avea dreptul să conducă. De asemenea, din moment ce, potrivit art. 24 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, nu are dreptul să se prezinte la examen pentru obținerea permisului de conducere persoana care a fost condamnată, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru o infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice, este clar, pentru identitate de rațiune, că, în urma condamnării definitive pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal, condamnatul pierde dreptul de a conduce. Din acest moment el trebuie să acționeze conform art. 116 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

Problema de drept pornește de la faptul că anularea permisului ca măsură tehnico-administrativă nu operează de drept sau prin dispoziția instanței, fără nicio altă formalitate (la data rămânerii definitive a soluției de condamnare), ci se dispune de autoritatea competentă.

Prin urmare, deși între momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare prin care se dispune anularea permisului de conducere și momentul în care este pusă în aplicare măsura tehnico-administrativă nu putem discuta de un permis anulat, a considerat că se poate aprecia în mod rezonabil că exercițiul dreptului de a conduce este suspendat, ca urmare a reținerii permisului de conducere.

De altfel, însuși legiuitorul, prin art. 97 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, a asimilat perioada în care persoana nu are dreptul de a conduce cu suspendarea dreptului de a conduce, iar interpretarea coroborată a reglementărilor privind suspendarea exercițiului de a conduce, anularea permisului, reținerea și restituirea ne îndreptățește să apreciem că în urma hotărârii definitive de condamnare se pierde dreptul de a conduce, ipoteza fiind asimilată suspendării exercițiului dreptului de a conduce.

Procedând astfel, se ajunge la o asimilare a reținerii permisului de conducere cu o suspendare a dreptului de a conduce și includerea acesteia în sfera de aplicare a normei de incriminare prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

În concluzie, s-a apreciat că poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce pe drumurile publice.

Facultatea de Drept din cadrul Universității „Titu Maiorescu” a arătat că, din analiza elementului material al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal, constatăm că subiectul activ poate fi o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv *ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată* sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România.

Noțiunea de „suspendare a exercitării dreptului de a conduce” nu este reglementată în mod expres în legislație, astfel

că definirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal se face prin trimitere la legislația extrapenală, respectiv la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care constituie reglementarea-cadru în materia circulației pe drumurile publice.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în cuprinsul considerentelor Deciziei nr. 18 din 29 octombrie 2019 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 66 din 30 ianuarie 2020, a reținut următoarele:

„În concepția legiuitorului, suspendarea exercitării dreptului de a conduce reprezintă, în primul rând, o sancțiune contravențională complementară.

În acest sens sunt dispozițiile art. 96 alin. (2) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare: Sancțiunile contravenționale complementare sunt următoarele: (...) b) suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat.

Natura de sancțiune contravențională complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce se desprinde dintr-o serie de dispoziții cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 103 alin. (1) lit. a) și b).

În al doilea rând, potrivit dispozițiilor art. 97 alin. (1) lit. a) coroborat cu art. 111 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *reținerea permisului de conducere (fără drept de conducere sau cu drept de conducere, dar ulterior expirării duratei pentru care s-a acordat dreptul de conducere) dispusă ca măsură tehnico-administrativă de către polițistul rutier este asimilată cu suspendarea exercitării dreptului de a conduce, în temeiul art. 97 alin. (3) din același act normativ* (Perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai se consideră perioadă de suspendare a exercitării dreptului de a conduce). În acest punct de analiză, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că dispozițiile art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu au natura unor dispoziții generale care să reglementeze toate situațiile ce pot fi asimilate unei suspendări a dreptului de a conduce. *Aceste dispoziții legale, prin voința legiuitorului, privesc exclusiv măsura tehnico-administrativă a reținerii/retragerii/anulării permisului de conducere, urmată de eliberarea unei dovezi înlocuitoare fără drept de circulație în cazul reținerii permisului de conducere.*”

Față de considerentele deciziei expuse anterior, a constatat că reținerea permisului de conducere sau a dovezii înlocuitoare a acestuia ca urmare a săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 336 din Codul penal este asimilată cu suspendarea exercitării dreptului de a conduce dispusă în temeiul art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește analiza momentului la care încetează măsura exercitării dreptului de a conduce s-a arătat că, potrivit art. 113 alin. (1) lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, permisul de conducere se restituie titularului (încetează în mod automat și măsura suspendării dreptului de a conduce) în baza hotărârii judecătorești rămase definitive prin care s-a dispus achitarea inculpatului.

Cu toate acestea, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 nu prevede dispoziții referitoare la încetarea măsurii suspendării dreptului de a conduce în situația pronunțării unor hotărâri definitive de condamnare, de amânare a aplicării pedepsei, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de încetare a procesului penal.

Singurele dispoziții care fac referire la perioada pentru care se dispune măsura suspendării dreptului de a conduce sunt cuprinse în art. 193 alin. (4) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, cu modificările și

completările ulterioare, care prevăd că până la finalizarea dosarului penal, conducătorul autovehiculului nu mai are dreptul să conducă autovehicule.

Față de această dispoziție s-a arătat că măsura suspendării dreptului de a conduce încetează la momentul soluționării dosarului penal, moment care poate fi reprezentat și de pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare.

În ceea ce privește anularea permisului de conducere, această măsură se dispune și în cazul în care titularul permisului de conducere a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede în cuprinsul art. 114 alin. (3) că procedura anulării permisului de conducere se stabilește prin regulament.

Potrivit art. 203 alin. (1) lit. a) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, cu modificările și completările ulterioare, anularea permisului de conducere, în cazurile prevăzute la art. 114 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se dispune de șeful serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost constatată fapta, în baza hotărârii judecătorești rămase definitivă, dispusă de o instanță din România.

În acest context, a apreciat că între momentul pronunțării hotărârii definitive de condamnare la infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal și momentul dispunerii măsurii anulării permisului de conducere de șeful serviciului poliției române, persoana condamnată nu are dreptul de conducere suspendat.

Pe cale de consecință, a apreciat că nu poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice.

În sprijinul acestei opinii a mai precizat că principiul legalității incriminării și pedepsei presupune că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să prevadă acest lucru (*nullum crimen sine lege*) și nicio sancțiune penală nu poate fi aplicată dacă ea nu era prevăzută de lege pentru fapta comisă (*nulla poena sine lege*).

Legalitatea incriminării și a pedepsei apare ca una dintre cele mai importante limitări ale lui *ius puniendi*, ea reprezentând principala garanție a securității juridice a cetățeanului în fața dreptului penal.

Acest deziderat de securitate presupune în mod necesar posibilitatea oricărei persoane de a cunoaște, anterior comiterii, faptele care constituie infracțiuni și sancțiunile aplicabile în cazul săvârșirii lor.

Mai mult, în cuprinsul Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în Cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhomi împotriva României* din 24 mai 2007, definitivă la 24 august 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 23 iunie 2010, s-a apreciat că analogia în defavoarea inculpatului este unanim considerată ca fiind inadmisibilă, iar în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat în mod constant că art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale consacră, între altele, interdicția aplicării legii penale în mod extensiv în dezavantajul acuzatului, de exemplu, prin analogie.

VII. Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Cu Adresa nr. 158 din 10 februarie 2021, Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a înaintat răspunsul cu privire la problematica în discuție, acesta fiind reprezentat de înaintarea

deciziilor nr. 119/A din 21 mai 2020 și nr. 413 din 9 decembrie 2014 ale Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În acest sens, s-a precizat că, deși în jurisprudența Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate decizii prin care să fie rezolvată în mod direct problema de drept dedusă interpretării în Dosarul nr. 293/1/2021, deciziile anterior menționate cuprind considerente relevante pentru soluționarea acesteia.

VIII. Opinia Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Cu Adresa nr. 215/C/248/III-5/2021 din data de 3 februarie 2021, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția judiciară — Serviciul judiciar penal a înaintat concluziile formulate asupra chestiunii de drept a cărei dezlegare s-a solicitat, comunicând, totodată, că nu există în lucru nicio sesizare având ca obiect promovarea unui recurs în interesul legii privind această chestiune de drept.

În concluziile formulate, în temeiul art. 475 — art. 477 din Codul de procedură penală, s-a solicitat pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării vizând *calitatea de subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal a persoanei care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice* să fie respinsă, ca inadmisibilă.

În urma analizei de admisibilitate a sesizării, efectuate în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, a susținut că instanța care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție este Curtea de Apel Cluj — Secția penală investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecării, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii, iar chestiunea de drept nu face obiectul niciunui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Însă s-a susținut că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate privind existența unei chestiuni de drept ce ar necesita lămuriri sau interpretări.

Introducerea în Codul de procedură penală a mecanismului sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are drept scop asigurarea unei practici unitare.

Sub acest aspect, prin Decizia nr. 15 din 28 mai 2020 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 690 din 3 august 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a statuat că scopul procedurii pendinte este de a da dezlegări unor veritabile și dificile probleme de drept.

În egală măsură, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut, prin Decizia nr. 6 din 2 martie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 287 din 15 aprilie 2016), că „(...) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 475 din Codul de procedură penală, poate fi admisibilă doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce, care ar putea da naștere mai multor soluții. Pe cale de consecință, este admisibilă întrebarea, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, doar în cazul unei dificultăți reale de interpretare a textelor de lege, care este de natură a naște o îndoială rezonabilă asupra conținutului acestora”.

Așa cum rezultă din încheierea de sesizare, opiniile contrare asupra modului de interpretare a dispozițiilor legale în materia circulației pe drumurile publice aparțin membrilor aceluiași complet de judecată investit cu soluționarea apelului declarat de inculpat, fără a fi susținute de abordări doctrinare sau jurisprudențiale divergente.

Or, într-o asemenea situație, calea procedurală de urmat este cea a constituirii unui complet de divergență potrivit art. 394

alin. (5) din Codul de procedură penală, care prevede că, în situația în care, în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

Nefiind astfel vorba de asigurarea unei practici unitare, ci de soluționarea unei divergențe între membrii unui complet de judecată, s-a susținut că sesizarea nu a fost formulată în scopul prevăzut de art. 475 din Codul de procedură penală, de a se pronunța o hotărâre prin care să se dea o rezolvare de principiu unei chestiuni de drept, ci se urmărește ca instanța supremă să se substituie unui membru al completului de divergență, ceea ce echivalează cu soluționarea cauzei, demers care este inadmisibil.

Pe de altă parte, problema de drept nu prezintă dificultăți de rezolvare, doctrina și practica judiciară fiind unitare în ceea ce privește reținerea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal în ipoteza semnalată.

În concret, problema de drept care se cere dezlegată urmărește a clarifica dacă, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere, inculpatul are sau nu restricționat dreptul de a conduce autovehicule.

Potrivit art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, permisul de conducere se reține când titularul a săvârșit, între altele, infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal. Conform alineatului (2) al acestui articol, la reținerea permisului de conducere, în cazurile prevăzute la alineatul (1), titularului acestuia i se eliberează o dovadă înlocuitoare. Alineatul (3) al aceluiași articol prevede faptul că, în situația menționată la art. 336 din Codul penal, dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează *fără drept de circulație*.

Perioada deținerii dovezii înlocuitoare fără drept de circulație — în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul — se consideră perioadă de suspendare a exercitării dreptului de a conduce, conform art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

Această perioadă de suspendare a dreptului de a conduce va începe la momentul reținerii permisului și eliberării dovezii înlocuitoare și se va finaliza la un moment ulterior, diferit în funcție de hotărârea judecătorească adoptată, în raport cu care titularul va primi sau nu permisul de conducere și, implicit, va recăpăta sau nu dreptul de a conduce autovehicule.

Într-un prim caz, permisul de conducere va fi restituit titularului la rămânerea definitivă a hotărârii de achitare, în conformitate cu art. 113 alin. (1) lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

În al doilea caz, respectiv în situația în care titularul permisului este condamnat, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru infracțiunea prevăzută la art. 336 din Codul penal, permisul de conducere nu va fi restituit titularului, ci va fi anulat de poliția rutieră. Măsura anulării nu va fi luată prin hotărârea judecătorească definitivă de condamnare, deoarece, potrivit art. 97 alin. (1) lit. c) și alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, anularea permisului reprezintă o măsură tehnico-administrativă care se dispune de către poliția rutieră pe a cărei rază de competență s-a produs una dintre faptele prevăzute la art. 114 din aceeași ordonanță, între care și infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal.

Prin rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus condamnarea pentru o infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice, cum este cea prevăzută de art. 336 din Codul penal, inculpatul nu redobândește dreptul de a conduce autovehicule, lipsa antecedentelor penale pentru astfel de infracțiuni fiind o condiție de deținere a permisului de conducere, așa cum rezultă din art. 24 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002. Redobândirea dreptului de a conduce va presupune un nou examen pentru obținerea permisului cu respectarea prevederilor art. 116 alin. (1) din aceeași ordonanță.

Văzând și dispozițiile din Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006 și coroborând prevederile legale menționate mai

sus din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, rezultă faptul că titularul permisului *nu are dreptul de a conduce autovehicule între momentul rămânării definitive a hotărârii de condamnare și până la momentul anulării permisului de conducere, fiind incidente în continuare dispozițiile art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002*, exercitarea dreptului de a conduce fiind suspendată până la data anulării permisului de conducere pe cale administrativă. Anularea permisului de conducere reprezintă o formalitate administrativă, de punere în executare a hotărârii judecătorești definitive de condamnare, care nu implică parcurgerea altor proceduri.

În practica judiciară au existat condamnări pentru fapta de a conduce pe drumurile publice un autovehicul într-o perioadă în care permisul era reținut (permisul fusese reținut deoarece anterior autorul condusesse pe drumul public un autovehicul aflându-se în stare de ebrietate), iar exercitarea dreptului de a conduce fusese suspendată, ori în cazul în care permisul era anulat.

Referitor la anularea permisului de conducere, doctrina a reținut că aceasta este o măsură tehnico-administrativă [art. 97 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002], care se dispune de către poliția rutieră pe a cărei rază de competență s-a produs una dintre faptele prevăzute la art. 114 lit. a), b), d), e) și f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, și în cazul în care titularul permisului de conducere a fost condamnat, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal. Totodată, s-a concluzionat că nu este posibil ca instanțele să dispună anularea unui permis de conducere atunci când constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de textul de lege, deoarece măsura are o natură eminentă administrativă, fiind doar o consecință a actului de justiție îndeplinit de instanțele penale. *Dacă înștiințarea despre măsura tehnico-administrativă nu a fost transmisă persoanei, iar aceasta a condus, ea săvârșește infracțiunea cu aceeași încadrare — art. 335 alin. (1) din Codul penal, dar pe teza suspendării exercitării dreptului ca urmare a reținerii permisului de conducere.*

În ceea ce privește suspendarea exercitării dreptului de a conduce, în doctrină s-a arătat că aceasta poate interveni ca urmare a reținerii permisului de conducere, dacă titularul nu are dreptul de a conduce. Potrivit art. 111 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, permisul de conducere se reține dacă titularul său a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 336 din Codul penal. Conform art. 111 alin. (3) din aceeași ordonanță, dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație. Reținerea permisului de conducere este o măsură tehnico-administrativă, dispusă de polițistul rutier conform art. 97 alin. (2) din ordonanță. Perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul, ca urmare a reținerii permisului, este asimilată perioadei de suspendare a exercitării dreptului de a conduce [art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002]. *Perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce va dura până la momentul restituirii permisului, în cazurile prevăzute de art. 113 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.*

În aplicarea art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, dacă ulterior reținerii permisului și după condamnarea definitivă în cauza penală, care a constituit premisa legală a anulării permisului de conducere, șeful poliției rutiere a comunicat persoanei că permisul de conducere i-a fost anulat, atunci fapta se va încadra pe teza *anulării* din art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Însă în situația în care nu se făcuse această comunicare până la data noului act de conducere, dar făptuitorul cunoștea că, urmare a măsurii tehnico-administrative a reținerii, el avea suspendat exercițiul dreptului de a conduce, atunci fapta se încadrează în teza *suspendării exercitării dreptului de a conduce* din același art. 335 alin. (2) din Codul penal.

În acord cu abordările doctrinare, și opiniile ilustrate de jurisprudență converg către reținerea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Astfel, s-a arătat că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 stabilesc faptul că, în situația existenței unei condamnări definitive pentru infracțiuni din acest act normativ, *automat permisul de conducere este anulat*. În acest sens, prevederile trebuie cunoscute de orice conducător auto și este imposibilă invocarea necunoașterii legii. Comunicarea hotărârii de anulare a permisului auto după data săvârșirii noii fapte nu constituie situația-premisă a stabilirii infracțiunii, astfel că se impune condamnarea inculpatului, fapta întrunind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 86 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, actualul art. 335 alin. (2) din Codul penal.

Tot sub aspectul anulării permisului de conducere auto s-a mai reținut că instanțele penale nu au competența materială de a dispune în acest sens atunci când constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 114 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, întrucât permisul este un act administrativ, iar, potrivit art. 203 alin. (1) lit. a) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, atributul anulării permisului de conducere auto revine șefului serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost constatată fapta, în baza hotărârii judecătorești de condamnare rămasă definitivă.

Inclusiv jurisprudența anterioară modificărilor legislative intervenite în această materie a fost unitară.

Astfel, s-a stabilit că, din coroborarea art. 98 lit. b), art. 100 și art. 101 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, care prevăd cazurile de reținere, restituire a permisului auto și de anulare a acestuia, în forma inițială a legii, dispoziții care în esența lor se regăsesc și în forma actuală a actului normativ, rezultă că, de la momentul reținerii permisului auto și până la data anulării acestuia, inculpatul nu are dreptul de a conduce autovehicule. Potrivit art. 230 lit. c) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 85/2003, în vigoare la data săvârșirii infracțiunii pentru care s-a dispus condamnarea la momentul respectiv, în cazul săvârșirii de către inculpat a infracțiunii de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul având în sânge o îmbibație alcoolică peste limita legală, permisul de conducere se reține fără dreptul de a circula, fiind incidente dispozițiile art. 86 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, actualul art. 335 alin. (2) din Codul penal. Argumentele invocate în apărare, în sensul că permisul de conducere a fost anulat ulterior după 4 ani, nu au fost considerate relevante întrucât *în sarcina inculpatului nu a fost reținută săvârșirea infracțiunii de conducere a autovehiculului de către o persoană având permisul de conducere anulat, ci infracțiunea de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul, având suspendată exercitarea dreptului de a conduce, o altă modalitate de comitere a faptei penale reglementată prin prevederile art. 86 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, actualul art. 335 alin. (2) din Codul penal.*

Totodată, în practica judiciară s-a subliniat că suspendarea dreptului de a conduce ca efect al reținerii permisului de conducere subzistă până la restituirea lui, în caz de achitare, iar pentru infracțiunea cercetată este lipsită de relevanță juridică, în sensul înlăturării vinovăției, apărarea inculpatului referitoare la necomunicarea anulării permisului de conducere imediat după definitivarea hotărârii anterioare de condamnare. Apărarea avansată de inculpat, referitoare la necomunicarea la timp a anulării permisului de conducere, adică imediat după definitivarea hotărârii de condamnare, nu prezintă niciun fel de importanță juridică sub aspectul înlăturării vinovăției, câtă vreme suspendarea dreptului de conducere ca efect al reținerii acestui document subzistă până la restituirea lui în caz de achitare pentru infracțiunea cercetată.

Din aceeași perspectivă s-a arătat că este puțin credibil ca inculpatul, care a obținut un permis de conducere auto, să nu

cunoască prevederile conținute de actele normative care reglementează materia, întrucât acestea au constituit obiectul unei examinări teoretice, invocarea, în susținerea apărării formulate, a unor vicii privind anularea sau comunicarea anulării permisului de către poliția rutieră nu este altceva decât o apărare *pro causa*.

În concluzie, doctrina și practica judiciară sunt unitare și constante în materia analizată, ilustrând că, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la anularea permisului de conducere pe cale administrativă, inculpatul are suspendată exercitarea dreptului de a conduce autovehicule, acesta putând fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal, prin urmare întrebarea formulată de instanța de sesizare nu reprezintă o veritabilă chestiune de drept.

IX. Dispoziții legale incidente

Codul penal

Art. 335. — Conducerea unui vehicul fără permis de conducere

(2) *Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.*

Art. 336 — Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe

(1) *Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.*

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Art. 24

(6) *Nu are dreptul să se prezinte la examen pentru obținerea permisului de conducere persoana care a fost condamnată, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru o infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice sau pentru o infracțiune care a avut ca rezultat uciderea sau vătămarea corporală a unei persoane, săvârșită ca urmare a nerespectării regulilor de circulație, cu excepția cazurilor când a intervenit una dintre situațiile prevăzute la art. 116 alin. (1).*

Art. 96

(2) *Sanțiunile contravenționale complementare sunt următoarele: (...)*

b) *suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat;*

Art. 97

(1) *În cazurile prevăzute în prezenta ordonanță de urgență, polițistul rutier dispune și una dintre următoarele măsuri tehnico-administrative:*

a) *reținerea permisului de conducere și/sau a certificatului de înmatriculare ori de înregistrare sau, după caz, a dovezii înlocuitoare a acestora; (...)*

c) *anularea permisului de conducere; (...)*

(2) *Reținerea permisului de conducere ori a certificatului de înmatriculare sau de înregistrare se face de către polițistul rutier, de regulă odată cu constatarea faptei, eliberându-se titularului o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație.*

(3) *Perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai se consideră perioadă de suspendare a exercitării dreptului de a conduce. (...)*

(5) Anularea permisului de conducere se dispune de către poliția rutieră pe a cărei rază de competență s-a produs una dintre faptele prevăzute la art. 114.

(6) Procedura aplicării măsurilor tehnico-administrative se stabilește prin regulament.

Art. 103

(8) În situația în care autoritatea emitentă a permisului de conducere a sesizat instanța de judecată potrivit art. 114 alin. (1) lit. e), autoritatea emitentă a permisului de conducere va dispune prin ordin suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule și tractoare agricole sau forestiere, suspendare ce operează până la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești. În acest caz, titularul este obligat să se prezinte la unitatea de poliție pe raza căreia domiciliază, are reședința sau, după caz, locuiește, în situația persoanelor aflate la studii în România, în termen de 5 zile de la comunicarea ordinului, pentru a preda permisul de conducere.

Art. 110

În cazul în care împotriva titularului permisului de conducere s-a luat măsura de siguranță prevăzută la art. 108 lit. c) din Codul penal, suspendarea exercitării dreptului de a conduce se dispune pe întreaga perioadă cât durează interzicerea dreptului de a exercita profesia sau ocupația de conducător de autovehicul.

Art. 111

(1) Permisul de conducere sau dovada înlocuitoare a acestuia se reține în următoarele cazuri: (...)

b) când titularul acestuia a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute la art. 334, art. 335 alin. (2), art. 336, 337, art. 338 alin. (1) și la art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal; (...)

(2) La reținerea permisului de conducere, în cazurile prevăzute la alin. (1), titularului acestuia i se eliberează o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. a) și d), la art. 102 alin. (3) lit. a) și c) din prezenta ordonanță de urgență, precum și în cele menționate la art. 334 alin. (2) și (4), art. 335 alin. (2), art. 336, 337, art. 338 alin. (1), art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal, dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație.

Art. 113

(1) Permisul de conducere se restituie titularului: (...)

e) în baza hotărârii judecătorești rămase definitive prin care s-a dispus achitarea inculpatului [...];

Art. 114

(1) Anularea permisului de conducere se dispune în următoarele cazuri: (...)

b) titularul permisului de conducere a fost condamnat, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, pentru infracțiunile prevăzute la art. 334 alin. (2) și (4), art. 335 alin. (2), art. 336, 337, art. 338 alin. (1), art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal;

(3) Procedura anulării permisului de conducere se stabilește prin regulament.

Art. 116

(1) Persoana al cărei permis de conducere a fost anulat ca urmare a rămânerii definitive a unei hotărâri judecătorești de condamnare pentru una dintre faptele prevăzute la art. 114 alin. (1) și la art. 115 alin. (1) se poate prezenta la examen pentru obținerea unui nou permis de conducere, pentru toate categoriile avute anterior, după caz, dacă a intervenit una dintre situațiile următoare:

a) au trecut 6 luni de la data executării pedepsei amenzii sau a pedepsei în regim de privare de libertate ori la locul de muncă;

b) a trecut un an de la data grațierii pedepsei sau a rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

c) a intervenit amnistia;

d) interzicerea dreptului de a conduce anumite categorii de vehicule stabilite de instanță prevăzută la art. 66 alin. (1) lit. i) din Codul penal a expirat sau a fost revocată.

Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, cu modificările și completările ulterioare

Art. 2

În sensul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație: (...)

5. reținerea permisului de conducere, a certificatului de înmatriculare sau de înregistrare ori a dovezii înlocuitoare a acestora — măsură tehnico-administrativă dispusă de poliția rutieră constând în ridicarea documentului din posesia unei persoane și păstrarea lui la sediul poliției rutiere până la soluționarea cauzei care a determinat aplicarea acestei măsuri;

Art. 190

(1) În cazurile prevăzute de lege, odată cu constatarea faptei, polițistul rutier sau, după caz, polițistul de frontieră reține permisul de conducere, eliberând dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație, după caz.

Art. 191

(2) Permisul de conducere se păstrează la serviciul poliției rutiere din județul care are în evidență titularul, până la restituire sau, după caz, până la anularea documentului.

Art. 193

(1) Conducătorul de autovehicul sau tramvai trebuie însoțit de polițistul rutier sau, după caz, de polițistul de frontieră, imediat, la cea mai apropiată instituție medicală autorizată sau instituție medico-legală pentru a i se recolta probe biologice în vederea stabilirii alcoolemiei, dacă prin testarea cu un mijloc tehnic certificat sau cu un mijloc tehnic omologat și verificat metrologic s-a constatat că valoarea concentrației de alcool este mai mare de 0,40 mg/l alcool pur în aerul expirat.

(2) După recoltarea probelor biologice, polițistul rutier reține permisul de conducere și eliberează dovadă înlocuitoare fără drept de circulație.

(4) În situația în care conducătorul de autovehicul sau tramvai nu are asupra sa permisul de conducere, polițistul rutier îi aduce acestuia la cunoștință, prin înștiințare scrisă pe care i-o înmânează imediat, că nu mai are dreptul să conducă autovehicule sau tramvaie până la finalizarea dosarului penal, precum și obligația de a preda permisul de conducere serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost săvârșită fapta.

Art. 203

(1) Anularea permisului de conducere, în cazurile prevăzute la art. 114 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se dispune:

a) de șeful serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost constatată fapta, în baza hotărârii judecătorești rămase definitivă, dispusă de o instanță din România;

b) de șeful poliției rutiere din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, în baza unei hotărâri judecătorești rămase definitivă, pronunțată de către o autoritate străină competentă, pentru o infracțiune săvârșită de titular pe teritoriul statului respectiv, dacă pentru fapta săvârșită legislația română prevede această măsură.

(2) Anularea permisului de conducere al persoanei decedate se dispune de șeful serviciului poliției rutiere pe raza căruia titularul a domiciliat, în condițiile existenței unui certificat de deces.

(3) Măsura anulării permisului de conducere se comunică, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, titularului permisului de conducere, la domiciliul acestuia, pentru situațiile prevăzute la alin. (1).

(4) În termenul prevăzut la alin. (3), permisul de conducere se transmite de serviciul poliției rutiere care a dispus anularea la autoritatea competentă care l-a eliberat, în vederea efectuării mențiunii în evidență.

Art. 219

(2) Restituirea permisului de conducere se dispune de către șeful serviciului poliției rutiere pe raza căreia a fost săvârșită fapta, la cererea titularului, în baza rezoluției sau, după caz, a

ordonanței procurorului prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărirea penală ori încetarea urmăririi penale, în baza hotărârii judecătorești rămase definitive prin care s-a dispus achitarea inculpatului sau prin care procesul-verbal de constatare a contravenției a fost anulat ori ca urmare a încetării măsurii de siguranță prevăzute la art. 112 lit. c) din Codul penal, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare Art. 5

(1) *Sancțiunile contravenționale sunt principale și complementare (...)*

(3) *Sancțiunile contravenționale complementare sunt:*

a) *confiscarea bunurilor destinate, folosite sau rezultate din contravenții;*

b) *suspendarea sau anularea, după caz, a avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități;*

c) *închiderea unității;*

d) *blocarea contului bancar;*

e) *suspendarea activității agentului economic;*

f) *retragerea licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori pentru activități de comerț exterior, temporar sau definitiv;*

g) *desființarea lucrărilor și aducerea terenului în starea inițială.*

(4) *Prin legi speciale se pot stabili și alte sancțiuni principale sau complementare.*

X. Opinia judecătorului-raportor

Opinia judecătorului-raportor a fost în sensul **respingerii, ca inadmisibilă**, a sesizării formulate de Curtea de Apel Cluj — Secția penală în Dosarul nr. 9.318/328/2018 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, iar, în măsura în care ar fi depășit stadiul inadmisibilității, în sensul admiterii sesizării formulate și stabilirii că, **după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, persoana condamnată nu are dreptul de a conduce un autovehicul pe drumurile publice.**

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj — Secția penală în Dosarul nr. 9.318/328/2018, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reține următoarele:

XI.1. Sub aspectul admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

Reglementând condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, legiuitorul a stabilit în art. 475 din Codul de procedură penală posibilitatea curților de apel sau a tribunalelor, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, care constată, în cursul judecării, existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia instanța supremă nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu respectivei probleme de drept.

Față de cele arătate rezultă că, pentru a fi admisibilă sesizarea în baza dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, trebuie îndeplinite cumulativ mai multe cerințe, respectiv existența unei cauze aflate în curs de judecată în ultimul grad de jurisdicție pe rolul uneia dintre instanțele prevăzute expres de articolul anterior menționat, soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării, iar problema de drept să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către

instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii.

Înalta Curte de Casație și Justiție constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, anterior enunțate.

Astfel, Curtea de Apel Cluj — Secția penală este investită, în Dosarul nr. 9.318/328/2018, cu soluționarea apelului declarat de un inculpat împotriva Sentinței penale nr. 430 din data de 9.10.2019 a Judecătoriei Turda.

În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut că admisibilitatea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată, atât în cazul în care vizează o normă de drept material, cât și atunci când privește o dispoziție de drept procesual, de împrejurarea ca interpretarea dată de instanța supremă să aibă consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei (Decizia nr. 24 din 6 octombrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 11 noiembrie 2014).

Or, rezolvarea dată chestiunii de drept expuse în încheierea de sesizare este susceptibilă a avea consecințe juridice directe asupra modului de soluționare a fondului cauzei, care depinde de soluția adoptată cu privire la îndeplinirea condițiilor de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) din Codul penal.

În fine, din verificările efectuate a rezultat că problema de drept ce face obiectul sesizării nu a primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-o decizie de recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, aflat în curs de soluționare.

În consecință, sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de lege privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

XI.2. Dezlegarea chestiunii de drept supusă dezbaterii

Art. 5 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor face mențiunea potrivit căreia sancțiunile contravenționale sunt principale și complementare. Ele sunt enumerate la art. 5 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, completându-se, potrivit alin. (4) al aceluiași articol, cu cele prevăzute în acte normative speciale, printre care și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

Având ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege, sancțiunile contravenționale complementare reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 corespund unei necesități primordiale privind interesele siguranței rutiere (Decizia Curții Constituționale nr. 427 din 7 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 356 din 23 mai 2011).

Art. 96 alin. (2) lit. b) din același act normativ prevede ca sancțiune complementară — **suspendarea exercitării dreptului de a conduce.**

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (C.E.D.O.), în Decizia de inadmisibilitate dată la 7 decembrie 1999, în Cauza *Michel Pevinski c. Franței* (Cererea nr. 34.604/97), a statuat că suspendarea dreptului de a conduce reprezintă o măsură care are la bază o prezumție de vinovăție a conducătorului auto, având caracter preventiv, întrucât privește protecția interesului public față de riscul potențial pe care-l prezintă pentru participanții la trafic un conducător auto care încalcă regulile de circulație rutieră.

În vederea aplicării sancțiunii complementare a suspendării dreptului de a conduce pe drumurile publice, agentul constator procedeează la reținerea permisului de conducere.

În conformitate cu dispozițiile art. 97 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 210 din regulamentul de aplicare a acestui act normativ, **reținerea**

permisului de conducere este o măsură tehnico-administrativă, constând în ridicarea documentului din posesia unei persoane și păstrarea lui la sediul poliției rutiere. Măsura se dispune de polițistul rutier, de regulă, odată cu constatarea faptei, eliberându-se titularului o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație.

Perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai se consideră perioadă de suspendare a exercitării dreptului de a conduce [art. 97 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002].

Înalta Curte de Casație și Justiție, pe calea recursului în interesul legii, prin Decizia nr. 8 din 19 martie 2018 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 501 din 19 iunie 2018, în paragraful 62, a statuat cu claritate că „măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere are natura juridică a punerii în executare a sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce”.

În același sens, pe calea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr. 18 din 29 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 66 din 30 ianuarie 2020, s-a constatat că „reținerea permisului de conducere [fără drept de conducere sau cu drept de conducere (...)] dispusă ca măsură tehnico-administrativă de către polițistul rutier este asimilată cu suspendarea exercitării dreptului de a conduce, în temeiul art. 97 alin. (3) din același act normativ.

Incidența „suspendării exercitării dreptului de a conduce” raportat la chestiunea de drept supusă dezlegării naște însă problema perioadei de timp până când durează aceasta.

Textul art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 alocat sancțiunilor contravenționale complementare, ce au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege, prin alin. (2) lit. b), prevede în mod expres sintagma „suspendarea exercitării dreptului de a conduce, *pe timp limitat*”.

Un alt argument care vine în sprijinul tezei ce susține ideea duratei limitate a sancțiunii complementare este faptul că suspendarea are o perioadă precis determinată în funcție de încadrarea juridică a contravenției săvârșite și nu poate depăși 30/60/90 de zile, după caz.

În cazul suspendării ca urmare a aplicării unei măsuri de siguranță pentru săvârșirea de infracțiuni sau de fapte prevăzute de legea penală, măsura suspendării subzistă pe întreaga perioadă cât durează măsura de siguranță, potrivit dispozițiilor art. 110 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

În mod explicit, în temeiul prevederilor art. 111 alin. (1), (2) și (3) și art. 97 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, precum și ale art. 190 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, ambele cu modificările și completările ulterioare, la momentul constatării faptei, polițistul rutier sau polițistul de frontieră reține permisul de conducere sau dovada înlocuitoare a acestuia, eliberând totodată o dovadă înlocuitoare fără drept de circulație, în cazul în care titularul permisului a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute de art. 334 alin. (2) și (4), art. 335 alin. (2), art. 336, 337, art. 338 alin. (1), art. 339 alin. (2), (3) și (4) din Codul penal. Potrivit prevederilor art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, „La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b), procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, *până la dispunerea clasării, renunțării la urmărirea penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești*”.

De asemenea, potrivit prevederilor art. 103 alin. (8) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind

circulația pe drumurile publice, „În situația în care autoritatea emitentă a permisului de conducere a sesizat instanța de judecată potrivit art. 114 alin. (1) lit. e) (permisul de conducere a fost obținut cu încălcarea normelor legale), autoritatea emitentă a permisului de conducere va dispune prin ordin suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule și tractoare agricole sau forestiere, *suspendare ce operează până la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești*”.

Nu în ultimul rând, neîndoindu-ne, măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere, când este aplicată ca urmare a constatării comiterii unei infracțiuni, încetează la definitivarea dosarului penal, astfel cum prevede în mod expres art. 193 alin. (4) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006.

Articolul 193 din Regulamentul de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice prevede: „(1) Conducătorul de autovehicul sau tramvai trebuie însoțit de polițistul rutier sau, după caz, de polițistul de frontieră, imediat, la cea mai apropiată instituție medicală autorizată sau instituție medico-legală pentru a i se recolta probe biologice în vederea stabilirii alcoolemiei, dacă prin testarea cu un mijloc tehnic certificat sau cu un mijloc tehnic omologat și verificat metrologic s-a constatat că valoarea concentrației de alcool este mai mare de 0,40 mg/l alcool pur în aerul expirat. (2) După recoltarea probelor biologice, polițistul rutier reține permisul de conducere și eliberează dovada înlocuitoare fără drept de circulație. (...) (4) În situația în care conducătorul de autovehicul sau tramvai nu are asupra sa permisul de conducere, polițistul rutier îi aduce acestuia la cunoștință, prin înștiințare scrisă pe care i-o înmânează imediat, că nu mai are dreptul să conducă autovehicule sau tramvaie *până la finalizarea dosarului penal (...)*”.

Așadar, pentru ipoteza în care se constată săvârșirea infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, legiuitorul prevede expres că suspectul nu va mai avea dreptul de a conduce autovehicule sau tramvaie până la finalizarea dosarului penal.

Regimul juridic al reținerii permisului de conducere instituit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 trebuie să fie același pentru toate infracțiunile menționate în cuprinsul art. 111. Prin urmare, aceeași este și durata măsurii interdicției de a conduce pe care polițistul o ia atunci când constată săvârșirea oricăreia dintre aceste infracțiuni — conform principiului *ubi eadem est ratio, eadem solutio esse debet*.

Astfel, perioada de suspendare a exercitării dreptului de a conduce nu poate dura decât până la soluționarea definitivă a dosarului penal.

Ulterior, dacă dosarul penal se finalizează printr-o soluție de clasare, renunțare la urmărire penală, achitare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, titularul permisului își poate exercita din nou dreptul de a conduce, iar dacă permisul de conducere a fost reținut, se va restitui acestuia în temeiul prevederilor art. 219 alin. (2) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006.

Dacă, însă, procurorul decide trimiterea în judecată a inculpatului cercetat pentru una dintre aceste infracțiuni, iar instanța de judecată dispune condamnarea sa prin hotărâre definitivă, *regula este că șeful serviciului poliției rutiere pe raza căruia a fost constatată fapta dispune anularea permisului de conducere al celui condamnat în baza prevederilor art. 203 alin. (1) din regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.391/2006, raportate la art. 114 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.*

Prin urmare, anularea efectivă a permisului de conducere al celui condamnat este plasată într-un cadru de implementare a unor măsuri administrative.

Lipsa de diligență a persoanelor abilitate în luarea la timp a măsurii anulării unui permis nu poate avea repercusiuni asupra situației juridice a dreptului de a conduce.

Relevante în materie, raportat la dezlegarea chestiunii de drept supuse dezbaterei, sunt **prevederile art. 116 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002**, potrivit cărora persoana al cărei permis de conducere a fost anulat ca urmare a rămânerii definitive a unei hotărâri judecătorești de condamnare se poate prezenta la examen pentru obținerea unui nou permis de conducere, pentru toate categoriile avute anterior, după caz, dacă:

a) au trecut 6 luni de la data executării pedepsei amenzii sau a pedepsei în regim de privare de libertate;

b) a trecut un an de la data grațierii pedepsei sau a rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

c) a intervenit amnistia;

d) interzicerea dreptului de a conduce anumite categorii de vehicule stabilite de instanță prevăzută la art. 66 alin. (1) lit. i) din Codul penal a expirat sau a fost revocată.

Din economia acestui text de lege rezultă, în mod cert, că instituția anulării permisului de conducere ca urmare a rămânerii definitive a unei hotărâri judecătorești de condamnare este incidentă de la respectivul moment — **cel al rămânerii definitive a unei hotărâri judecătorești**, neputându-se opune titularului dreptului de a se prezenta la examen pentru obținerea unui nou permis de conducere o dispoziție pur administrativă de anulare a permisului de conducere emisă ulterior.

Așadar, efectul juridic al anulării permisului de conducere se produce *ope legis*, ca urmare a existenței unei hotărâri judecătorești de condamnare.

În acest context argumentativ, Înalta Curte subliniază faptul că deținerea efectivă a permisului de conducere nu conferă titularului acestuia dreptul de a conduce în condițiile în care instanța de judecată a dispus, în mod definitiv, condamnarea sa pentru o infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice.

În raport cu cele arătate, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj — Secția penală, în Dosarul nr. 9.318/328/2018, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice?”

Va stabili că poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj — Secția penală, în Dosarul nr. 9.318/328/2018, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice?”

Stabilește că poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 21 aprilie 2021.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Costin Cristian Pușcă

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:
Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72,
e-mail: pierderiacte@ramo.ro, concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

